

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА**

СИТУАЦІЙНІ ЗАВДАННЯ (КЕЙСИ)

з навчальної дисципліни «КРИМІНАЛІСТИКА»

**напряму підготовки 6.030401 «Правознавство» / спеціальності
0816 «Право»**

Розглянуто та схвалено
на засіданні кафедри
правознавства
31 травня 2016 року
протокол № 10
Зав. кафедри
_____ проф. Лаврик Г.В.

МОДУЛЬ I. Теоретичні засади криміналістики. Криміналістична техніка.

Тема 2. Методологічні засади криміналістики.

Ситуаційне завдання № 1

Під час огляду місця події виявлено три стріляних гільз. Експертизою було встановлено, що гільза № 1 відстріляна з пістолета системи Макарова «ПМ» калібру 9 мм. Гільза № 2 відстріляна з того ж пістолета. Гільза № 3 – теж.

Визначте за допомогою якого загальнонаукового методу криміналістики можна зробити висновок, що всі гільзи, виявлені під час огляду місця події, відстріляні з пістолета системи Макарова «ПМ» калібру 9 мм.

Ситуаційне завдання № 2

Протягом двох тижнів в місті К. мало місце кілька згвалтувань, схожих одне на одне за обставинами і способами скоєння. Цими схожими обставинами були такі: 1) усі згвалтування були скоєні в паркових зонах; 2) злочинець в усіх випадках діяв у вечірній час, зухвало, відкрито, раптово; 3) в усіх випадках злочинець погрожував пістолетом; 4) в усіх випадках злочинець викрадав будь-який предмет одягу потерпілої особи.

Визначте за допомогою якого загальнонаукового методу криміналістики можна зробити висновок про те, що всі злочини скоєні однією й тією ж особою.

Тема 3. Криміналістична ідентифікація і діагностика

Ситуаційне завдання № 1

Під час допиту у кримінальному провадженні за фактом скоєння розбійного нападу потерпілий повідомив прикмети злочинця: зріст близько 180 см., густі чорні брови, довге світле кучеряве волосся. Слідчий вирішити провести пред'явлення особи для впізнання.

Визначте вид ідентифікації.

Ситуаційне завдання № 2

Під час проведення судово-медичного дослідження трупа, з голови останнього вилучено предмет розмірами від 0,3 до 0,6 см, який згідно висновку судово-балістичної експертизи є деформованою кулею «Діаболо Барракуда» калібру 4,5 мм до пневматичної зброї.

Під час проведення обшуку за місцем проживання підозрюваного було виявлено та вилучено гвинтівку «Хатсан» модель 125 Магнум.

Яку експертизу слід призначити?

Визначте вид ідентифікації, назвіть ідентифіковані та ідентифікуючі об'єкти.

Тема 6. Криміналістичне дослідження слідів (трасологія, дактилоскопія)

Ситуаційне завдання № 1

17 квітня 2015 року о 00-30 год. громадянин Н. за попередньою змовою з громадянином С. з метою викрадення чужого майна, прибули до господарства громадянина Л., де шляхом злому навісного замка, проникли до приміщення сараю, звідки таємно викрали мопед.

Під час огляду місця події було виявлено:

1) ліворуч від вхідних дверей на бетонних східцях пошкоджений навісний замок;

2) в приміщенні сараю на бетонній підлозі сліди протектору коліс мопеду та фрагменти протектору взуття, аркуш білого паперу зі слідом протектору взуття.

3) на ґрунтовій доріжці в господарстві громадянина Л., що веде від сараю, сліди протектору коліс мопеду та протектору взуття.

Встановіть можливі способи виявлення та фіксації слідів.

Визначте судові експертизи, що можуть бути призначені.

Сформулюйте питання, які має вирішити судова експертиза.

Тема 7. Криміналістичне дослідження зброї, вибухових пристроїв і речовин та слідів їх застосування (зброєзнавство).

Ситуаційне завдання № 1

22.05.2014 близько 22.15 год. громадянин Н. реалізуючи свій злочинний умисел на вбивство подружжя, а також їх малолітнього сина, на ґрунті раніше сформованих особистих неприязних відносин, з вогнепальною зброєю прибув до будинку, в якому проживала сім'я. Громадянин Н. знаходячись у дворі вказаного будинку, з наявної у нього невстановленої слідством вогнепальної автоматичної зброї: автомата Калашникова калібру 5,45 мм (АК-74 або його модифікації), з відстані близько 2-х метрів, навмисне зробив не менше 18 пострілів у вікно кухні квартири, розташованої на першому поверсі будинку, заподіявши тілесні ушкодження у вигляді наскрізної вогнепальної кульової рани в області правої стопи громадянці А., та вогнепальних ран передньої черевної стінки, спини, двох ран правої гомілки, садин передньої черевної стінки її малолітньому сину.

У ході огляду приміщення кухні в розбитому склопакеті вікна, підвіконні, тюлі, порт'єрах, стіни (паралельної дитячій кімнати), кухонному столі, підлозі в районі дверного отвору кімнати, холодильнику і стіні, розташованої навпроти вікна кухні, виявлені множинні наскрізні і сліпі кульові пошкодження, на підлозі санвузла та дитячої сорочці виявлено плями бурого кольору.

У ході проведення огляду місця події, з метою встановлення місця розташування стріляючого та напрямки вогню, було проведено умовне візування, згідно якого встановлено, що постріли робилися з вулиці через вікно в кухню, в двох напрямках: в область розташування холодильника і

правого нижнього кута дверного отвору кухні, зброю в ході стрілянини було розташоване на вулиці, безпосередньо перед вікном кухні, на висоті 150-170 см. від асфальтного покриття доріжки під вікном.

У ході огляду прилеглої до будинку території встановлено, що вздовж вікон житлового приміщення розміщена асфальтована доріжка шириною 130 см, що розділяє вказане спорудження та зелену зону, де були виявлені 17 гільз і 1 патрон калібру 5,45 мм.

З місця події вилучено: 17 гільз і 1 патрон калібру 5,45 мм, 14 фрагментів оболонкових куль, дитяча сорочка з плямами бурого кольору та змиви на марлеві тампони плям бурого кольору, виявлених в приміщенні санвузла.

23.05.2014 вилучено футболку, в яку був одягнений підозрюваний.

Проаналізуйте ситуацію і вкажіть, які види експертизи слід призначити (в межах теми).

Сформулюйте питання експерту; визначте, які матеріали необхідно подати для їх вирішення.

Тема 8. Криміналістичне дослідження документів (документознавство)

Ситуаційне завдання № 1

Громадянин А., в листопаді 2014 року знайшов пенсійне посвідчення, видане на ім'я громадянина Б. Тому здійснюючи свій злочинний намір на виготовлення підробленого документа в посвідченні на ім'я громадянина Б. за місцем свого проживання на 3 сторінці виправив цифру «1» на цифру «4» та цифру «3» на цифру «8». Підроблений документ, отриманий громадянином А. візуально мав всі ознаки і реквізити достовірного документа, що видається державною установою, яка має право видавати чи посвідчувати такі документи, який надає право або звільняє від обов'язків.

Після виготовлення підробленого документа, громадянин А. використовував його в період з листопада 2014 року по 11.01.2015 року з метою безкоштовного проїзду у електропоїздах.

11.01.2015 близько 9 години під час руху електропоїзда по перегону «Іванківці-Бердичів» при перевірці проїзних квитків провідниками - касирами, громадянин А. використав підроблений документ, пред'явивши підроблене пенсійне посвідчення провіднику - касиру, який засумнівавшись у достовірності пред'явленого документа, передав його працівникам міліції.

Визначте спосіб підробки документа громадянином А.

Визначте судові експертизи, що можуть бути призначені.

Сформулюйте питання, які має вирішити судова експертиза.

Ситуаційне завдання № 2

Приблизно 20 жовтня 2014 року громадянка С., слідуючи в приміському потязі від ст. Чорноліська до Знам'янка, що в Знам'янському районі Кіровоградської області, в одному із пасажирських вагонів знайшла бланк-книжку пенсійного посвідчення з обох сторін на якому мався відтиск печаток

із незрозумілим позначенням, яке залишила собі, з метою його подальшого підроблення та використання шляхом отримання права на безкоштовний проїзд у поїздах приміського сполучення. В подальшому 20 жовтня 2014 року, перебуваючи за місцем свого проживання, за допомогою синьої шарикової ручки виготовила сфальсифіковане пенсійне посвідчення, а саме: в графі «область найменування рай (міськ)» записала «Знамянський пенсійний фонд», в графі «Посвідчення номер» - записала цифри «78», в графах «Прізвище», «Ім'я», «По батькові» вказала власні дані, в графі «Зразок підпису одержувача» здійснила підпис, в графі «Пенсія призначена по» зазначила рукописний текст «інвалідність», в графі «в загальній сумі» зазначила рукописні цифри «130», в графі «з 200_р.» - рукописні цифри «0» та в графі «по 200_р.» - рукописні цифри «15». З метою належного зовнішнього вигляду вищезазначеного пенсійного посвідчення громадянка С. власноруч вклеїла в нього власну фотокартку, а також в пенсійному посвідченні імітувала частину відтиску круглої печатки шляхом нанесення барвної речовини на монету, зі сторони Герба, з наступним притисканням до фотокартки.

Визначте спосіб підробки документу громадянкою С.

Визначте судові експертизи, що можуть бути призначені.

Сформулюйте питання, які має вирішити судова експертиза.

Тема 12. Інформаційно-довідкове забезпечення розкриття злочинів (кримінальна реєстрація).

Ситуаційне завдання № 1

У лісопосадці виявлено труп жінки. Під час огляду трупа документів, які б посвідчували особу жінки, виявлено не було.

Було знято відбитки всіх нігтьових фаланг пальців рук трупа.

Визначте до яких видів криміналістичних обліків слід звернутися для встановлення особи трупа.

Ситуаційне завдання № 2

Під час огляду місця події було виявлено та вилучено сім предметів схожих на гільзи, які згідно висновку судово-балістичної експертизи є частинами (стріляними гільзами) патронів до пістолету конструкції Токарева, зразка 1930-33р.р., калібру 7,62x25мм.

Визначте як можна використати можливості криміналістичних обліків та яких саме.

МОДУЛЬ II. Криміналістична тактика. Методика розслідування окремих видів злочинів.

Тема 14. Криміналістична версія. Організація та планування розслідування.

Ситуаційне завдання № 1

09.09.2014 близько 03 години біля входу до будівлі бару «Альтанка», розташованого по вул. Київська дорога № 25 в м. Одесі, виявлено труп громадянина Л. з тілесними ушкодженнями у вигляді вогнепального кульового проникаючого поранення правої скроневої області голови.

Під час досудового розслідування було встановлено, що громадянин Л. в період з 02 до 03 год. перебував у вказаному барі, вживав спиртні напої. До останнього підійшов чоловік, і вони стали спілкуватись на підвищених тонах. Через деякий час чоловіки вийшли з приміщення бару та було чути постріл.

Бар камерами відеоспостереження обладнаний не був. Відвідувачі бару добре запам'ятали прикмети чоловіка, з яким потерпілий вийшов на вулицю.

Осіб, які б безпосередньо бачили потерпілого в момент заподіяння тілесних ушкоджень, виявлено не було.

Під час судово-медичного дослідження з голови трупа вилучено кулю в мідній оболонці довжиною 1,7 см., діаметром 0,7 см. з тупокінцевим переднім закінченням.

10.09.2014 при огляді узбіччя дороги приблизно 75-ти метрах від будівлі бару виявлено 7.62 мм револьвер «НАГАН», зразка 1895 р. 1944 року виготовлення.

Висуніть версії, складіть план розслідування.

Тема 15. Тактика огляду.

Ситуаційне завдання № 1

Громадянин С., перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння, 19 лютого 2014 року близько 19 години 30 хвилин, знаходячись по вулиці Короленка в м. Полтава, побачив жінку, яка йшла та розмовляла по телефону, тримаючи на плечі сумку. Вирішивши заволодіти майном останньої, громадянин С., підбіг до неї ззаду, схопивши за сумку. Однак жінка вчинила опір. Після чого громадянин С. збив її з ніг і вона впала на дорожнє покриття, вкрите снігом. Продовжуючи свої незаконні дії, громадянин С. наніс їй декілька ударів ногами у область спини та відкрито вирвав з її рук жіночу сумочку, а також заволодів її мобільним телефоном «Нокія» та зник.

Під час здійснення опору потерпіла стягла з голови нападника шапку спортивну чорного кольору з написом «SWIX», яка залишилась на місці події, а також подряпала йому обличчя.

Вкажіть, яких заходів повинен вжити слідчий, після прибуття на місце події.

Які методи здійснення огляду слід обрати слідчому.

Які способи фіксації результатів огляду слід здійснити слідчому.

Які предмети і сліди слід вилучити.

Тема 16. Тактика обшуку.

Ситуаційне завдання № 1

Слідчий отримав ухвалу слідчого судді про дозвіл на проведення обшуку за місцем проживання громадянина М., а саме кімнати гуртожитку, з метою відшукання мобільного телефону, який було таємно викрадено в громадянки К.

Прибувши до місця проведення обшуку було встановлено, що громадянин М. проживає у кімнаті гуртожитку разом з громадянином С. На момент обшуку чоловіки знаходилися в кімнаті. Слідчий провів обшук усіх речей, шафи, тумбочок, ліжок, що були в цій кімнаті, і належали обом чоловікам.

Чи правомірні дії слідчого.

Як необхідно діяти слідчому в такій ситуації.

Тема 17. Тактика допиту.

Ситуаційне завдання № 1

Під час допиту підозрюваного громадянина К. у кримінальному провадженні за фактом крадіжки грошей з приміщення офісу ПП «Арт», що по вул. Київській, 50, в м. Кременчук, останній пояснив, що крадіжку не скоював, до викрадення коштів відношення немає, 28.05.2014 року до офісу не приходив, а увесь день перебував в іншому місці – в кафе по вул. Добровольського.

Будучи раніше допитаними потерпілий громадянин С. та свідок громадянин М. підтвердили факт перебування громадянина К. близько 17 години 28.05 2014 в кабінеті потерпілого.

Які тактичні прийоми слід використовувати слідчому під час допиту підозрюваного.

Ситуаційне завдання № 2

Громадянка С. – потерпіла у кримінальному провадженні за фактом розбійного нападу на неї та її родину відмовилася під час допиту надавати покази слідчому.

Які тактичні прийоми слід використати слідчому у даній ситуації.

Ситуаційне завдання № 3

Громадянка Ф. – потерпіла у кримінальному провадженні за фактом розбійного нападу на неї, під час допиту заявила, що внаслідок сильного переляку забула навіть місце нападу на неї. Вона змогла пригадати, що це сталося в парку.

Які тактичні прийоми слід використати слідчому для актуалізації забутого в пам'яті допитуваної.

Тема 23. Розслідування злочинів проти власності

Ситуаційне завдання № 1

Громадянин К. 19.01.2014 року близько 02 години, знаходячись в стані алкогольного сп'яніння, з метою заволодіння чужим майном на власному автомобілі «ВАЗ-2103» приїхав в с. Михайлівка. Зупинився на вулиці неподалік трьохповерхового будинку № 35, залишив автомобіль та, взявши з собою монтировку і револьвер, пішов до цього будинку. Протягом кількох годин він спостерігав за будинком, щоб з'ясувати чи в ньому проживають господарі та як краще туди проникнути. Ознак перебування в будинку людей не було помітно. Житловий будинок був огорожений високою цегляною стіною. Громадянин К. через сусідський двір проник на територію будинку № 35. Він монтиркою розбив віконне скло та проник до будинку. Оглянув перший поверх будинку, та не знайшовши нічого цінного, піднявся на другий поверх. Відкривши двері кімнати, він побачив людину, яка підіймалась з ліжка. Громадянин К дістав револьвер «Флобер», який носив з собою, як пугач. Він наказав громадянину М лягти на підлогу лицем вниз, пригрозивши, що буде стріляти, та запитав, хто є в будинку. В цей момент з третього поверху з'явився громадянин Ф. Громадянин К наставив на нього револьвер, однак той вибив його з руки. Між громадянами К та Ф виникла боротьба. Громадянину К вдалося вирватись і через вікно втекти на двір.

Було встановлено:

1) що громадянин К. вистрибнувши з другого поверху пошкодив собі ногу;

2) під час боротьби громадянин К вивернувся з рук громадянина Ф, внаслідок чого одяг громадянина К, а саме чоловіча куртка та футболка залишались в руках громадянина Ф.

3) на підвір'ї перед розбитим вікном виявлена монтировка. В кімнаті будинку, де розбите вікно - перекинуті підставки для квітів. На першому поверсі в гардеробній кімнаті всі дверці відчинені, з шафи речі викинуті. На другому поверсі будинку знайдено револьвер з позначенням на стволі «Кал. мм 2,5». «Сталкер», № __. В барабані револьвера знаходяться три набойі.

4) в кімнаті на підлозі на місці боротьби знаходься плями бурого кольору.

Проаналізуйте ситуацію і вкажіть, які слідчі дії необхідно провести.